

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei christianae capita illustrantium: indice quadruplici instructum post editiones 5 revisum, iam septimo recusum

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Caput XXIV. De iudicio extremo

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

tumeliæ ignominiam detrahentur quidam, Dan. 12, 2. Pharao fecit hoc die tertio, quo natalem suum celebravit: Dies resurrectionis est tertius dies, quò non suum, sed suorum fidelium natalem verum celebraturus est Dominus, natalem ad æternam lætitiã, ad incorruptibilitatem perpetuam, 1. Cor. 15. v. 44. non ad tristitiã, qualis est natalis noster hujus vitæ; Eccl. 7. v. 2. Job. 14. v. 1. *O Domine Jeshu, iram tuam promeriti; Noxam tamen remitte, & caput nostrum exalta à portis illis mortis, Psal. 9. v. 15. ut tibi gratias æternas persolvamus!*

CAPUT XXIV.

DE

JUDICIO EXTREMO.

ARTICULUS I.

DE SIGNIS ANTECEDENTIBUS
ULTIMUM JUDICIUM.

ULTIMA TEMPORA.

1666. Apoc. 10. v. 4. *Audita sunt tonitrua, visa fulgura, reges ipsi terra in cavernis terra delitescere expetiverunt, Apoc. 6. v. 16. ante diem iræ Domini, & antequam templum Dei aperiatur, ita signorum tonitrua audientur, fulgura notarum videbuntur, antequam in judicio templum cœli aperiatur.*

SIGNA

SIGNA ANTECESSURA

judicium.

1667. *Liberationem populi ex Aegypto, urbis Hierosolymæ destructionem, Jerem. 18. & 19. vasis figuli, lagenæ fractæ, Babylonis excidium, Jer. 51. v. 59. signa præcesserunt: ita piorum liberationem Rom. 8. v. 23. per judicium signa præcessura sunt.*

TEMPORA JUDICIUM PRÆ-

cessura tristitia.

1668. 2. Chron. 15. v. 6. *Assaria primò mala Judæis imminentiâ prænuñciat, quæ sunt:*

1. *Gentium mutua concisio, v. 6. earundemq; turbatio; eod.*

2. *Officium inculcat, quod est in confortatione & manuum roboratione v. 7. addito à consequenti præmio argumento: Ita Christus mala diem extremum præcessura prædicat & simul de officio nostro nos monet, quod doceat fortitudinem ostendere, manus roborare, sicut Moses orando, Exod. 17. & capita levare, Luc. 21.*

CALAMITATES ULTIMI

temporis.

1669. *Horror Abrahamo circa solis occasum contigit, Gen. 15. v. 12. Horror iste ultimi seculi calamitates & tristissimas confusiones denotare potest, de quibus Matth. 24. Hunc piorum horrorem prævidens Christus monuit, ut capita nostra attolleremus, Luc. 21. Sole occidente enim consolationis sole etiam justitiæ Christo ex cordibus hominum per charitatis & fidei extinctionem evanescente, Matth. 24. vers. 3. 2. Tim. 3. v. 3. talis incesset timor, pientissimos quoque Abrahami genuinos filios.*

PARTURITIO CREATURARUM,

Rom.8.v.19.

1670. *Ob boni expectationem.* Mulier gravida expectat bonum liberationis : ita creaturæ expectant suam & filiorum Dei liberationem & velut nativitatem, quando pii cum impiis in hoc mundo sunt velut Jacob & Esau in utero materno, mutuum calcitrantes.

2. *Ob mali positionem,* quod multiplex :

1. Vanitates. Vanitatibus enim creaturæ servire coguntur, Rom.8.v.20.

2. Serviendi necessitas, ibid.

3. Rei speratæ tarditas, verf. 21. Nam & ipsæ creaturæ expectant liberationem à vanitate corruptionis.

3. *Parturientium dolorem,* qui maximè exaggeratur. Talis quoque est creaturarum dolor, vanitati subiectarum.

ULTIMORUM TEMPORUM MALITIA terra impatiens.

1671. *Core, Dathan, Abiram terra absorbit.* Numer.16. seculi ultimam impietatem terra dehisceret, nisi longanimitas Dei pœnitentiam expectaret, 2.Petr.3.v.9.

SECURITAS ULTIMI temporis.

1672. *David Saulem cum toto exercitu dormientem reperit, nullo excubias agente,* 1.Sam.26.v.7. Figura est ultimæ securitatis, quando mundus dormiet in securitate, Christo interim superveniente ex insperato ; unde dies Domini instar furis venire dicitur, Matth.24.v.43. 1.Theff.5.v.2. 2.Petr.3.verf.10. Apoc.16.v.15. Vigilemus igitur, surgamus, Eph.5.verf.14. non dormiamus, 1.Theff.5.v.6. cum imprudentibus virginibus, Matth.25.v.11.12.

SE-

temporis.

1673. *Generi Loth admonitionem faceri flocci fecerunt, hortantis Sodomis emigrare, Gen. 19. v. 14.* Tales sunt ultimi seculi empaietæ, quibus ridiculus videtur Christi reditus ad decretorium illum diem. Hi sunt, quos describunt Apostoli, 1. Tim. 4. v. 1. 2. Tim. 3. v. 1. seq. 2. Petr. 3. v. 3. & Christus ipse, Matth. 24. vers. 37. Luc. 17. v. 26.

CHRISTI SPONSI MORA

multiabutuntur.

1674. Matth. 25. v. 5. *Moram Sponsus fecit.* Hic Christus est, qui moram reditûs sui facere & tardare videtur promissionem, 2. Petr. 3. 9. Quocirca quamplurimi minùs sedulò vigilant. Piorum autem est, lampades fidei & charitatis instructas habere, Matth. 25. v. 4. vigilare, Matth. 24. v. 43. Luc. 12. v. 39. Janitorum est vigilare, ut Domino aperiant fores. Nos sumus Dei janitores, qui redituro Domino fores aperire debemus per sedulam vigilantiam, Marc. 13. 34. ne cœlesti consortiò excludamur per nostram somnolentiam, Matth. 13. v. 25. Matth. 25. v. 10.

HOMINES ULTIMIS TEMPORIBUS

extabescunt.

1675. *Jacob, Gen. 31. v. 40. calore diei extabescere serviens Labano, nec adhuc gaudens libertate:* Ita pii extabescunt; quando adhuc mundi hujus vanitatibus inservire coguntur, non gaudentes libertate illâ gloriosâ filiorum Dei, Rom. 8. v. 21.

PII MAXIME AFFLIGUNTUR

diebus ultimis.

1676. *Nauta extra culpam constituti maximè deprecabantur tempestatem, Jonâ dormiente, Jon. 1. v. 5. 6.*

Ccc 3 Ita

Ita pii maximè tristes erunt tempore iudicii, finem seculi expectantes, pressi durâ servitute vanitatis, Rom.8. v.20. & peccati, Rom.8.v.ult. Malis interim in utramque aurem dormientibus, 1. Thessal. 5. vers. 3. noctu dormiunt, Matth.24. v.7.12. Sicut antediluvianii homines.

PII GEMENTES, IN JUDICIO
liberantur.

1677. Ezech.9.v.4. *Gementes ob malitiam, signantur Thau, & liberantur.* Ita pii gementes sub onere mali culpæ & pœnæ, Rom.8.v.23. tandem liberabuntur. Gemitus ille est columbarum gemitus, quos exaudit Dominus & ad liberandum columbam (ecclesiam suam) cœlo descendit.

ARTICULUS IV.

DE NOMINIBUS VARIIS EXTREMI JUDICII.

DIES JUDICII VOCATUR
astus.

1678. Lucæ.21.v.30. Marc.13.v.28.

1. *Ob solis propinquitatem:* Sol enim justitiæ maximè propinquus erit, cum revelabitur in regno gloriæ suæ, 2. Thess.1. v.7.8. revelatâ facie eum intuebitur & videbimus sicuti est, 1. Joh.3. vers.2. æternum gaudium super capita nostra erit, Esa.55. v.10. cap.51. v.11. Hic videmus solem illum in ænigmate, 2. Corinth.13. in hac vita radii obliquè sparguntur; in altera vita directi erunt: Unde Christus de hac ait lætitiâ: *Gaudium vestrum nemo tollet à vobis*, Joh.16. v.22. 1. Petr.1.v.8.

2. *Ob agriculturalum declarationem:* In messe videmus,

mus, quinam fuerint industrii agricolæ: ita in iudicio apparebit, quinam benè seminaverint, Gal.6.v.8.

3. *Ob impiorum confusionem*: Ut enim dormientes in æstate pudefient, Prov.5.verf.4. seqq. Ita impii stertentes in æstate iudicii in peccatis obdormiscunt, æternâque morte moriuntur, pudefiunt, quia justitiæ fruges sibi non collegerunt, sed carnis, à quâ perditionem metuunt, Gal.6.v.8.

4. *Ob messionem, collectionem frugum, aræ expurgationem*: ita enim in altera vita homines metentur per angelos, Matth.13.v.40. colligentur fruges, quæ in agro mundi creverunt per semen verbi, Luc.8. triticum colligetur in horreum æternæ beatitudinis; Paleæ igni inextinguibili comburentur, Matth.3.v.12. Et sic arca Domini expurgabitur, in qua triticum cum zizaniis mixtis fuerat, ad illum diem messis, Matth.13.v.30.

5. *Oblatium*. Ea magna est in messe, Esa.9.v.3. Ita lætabimur coram Christo, metentes hanc messem. Job.6.v.22. *Latabitur cor vestrum*, 1.Petr.1.verf.8. Esa.35.v.10.

6. *Ob impiorum interitum*. Ut in messe radix exarescit & spica demetitur; ita radix impietatis planè exarescet in inferno, adeò arida erit, ut vel gutta deficiat atquæ, Luc.16. *Pater mitte Lazarum*, ne propullulet; & spica, hoc est, flos, impii, planè demetetur, Job.18.v.16. inque clibanum æternæ damnationis injicietur.

JUDICIUM EXTREMUM

est fluvius igneus.

1679. Dan.7.v.10. *Fluvius igneus egrediebatur à facie antiqui dierum*. Fluvius ille igneus iudicium

Ccc 4 est

est condemnationis, quod a facie Domini egreditur. Fluvius autem est,

1. Quia *tollet* omnes non ædificatos super petram Christum, Matth. 7. v. 27.

2. *Fluvius purgat alveum* terramque, per quam delabitur turbulento aquarum agmine: ita iudicii divini fluvius terram purgabit, quisquillas impurissimas impiorum hominum tollet, & sic terram purgabit.

3. *Fluvius tandem se exonerat* in mare, & ex mari oritur. Unde oritur divini iudicii fluvius? ex mari infinitæ Dei justitiæ, 2. Thess. 1. v. 6. 7. Rom. 2. v. 8. 9. Psal. 7. v. 12. 13. In quod mare se exonerat hic fluvius iudicii? In mare divinæ justitiæ, quam sentient impii in mari & lacu illo damnationis, Apoc. 20, 14.

1. Igneus est, devorabit enim omnia.

2. Terrebit omnia.

3. Penetrabit omnia.

4. Purgabit omnia.

5. Illuminabit omnia. Facile hæc ad divinum iudicium possunt accommodari.

JUDICIUM EXTREMUM EST

olla succensa.

1680. Jerem. 1. v. 12. 13. *Propheta vidit virgam vigilantem, & ollam accensam*: illa tempus gratiæ significat, quo salutem nostram invigilat Deus, erudiens nos virgâ verbi sui, ut semper vigilantes simus, Luc. 21, 36. Apocal. 3. v. 2. 1. Thess. 5. v. 6. Apoc. 16. vers. 15. Hæc iram Dei iudicalem designat. Conf. Ezech. 24. v. 3. quæ in iudicio maxime effervesceat, 2. Thess. 1. v. 8. In hac olla constitutus Dives ille, Luc. 16. guttam aquæ petiit.

JUDICIUM EXTREMUM.

1681. Jerem. 48. vers. 44. *Pavor & fovea & laqueus*

queus super te ô Moab: in extremo judicio impiis paratus erit

1. *Pavor conscientie internus, ut Exod. 14. v. 24. Apoc. 6. v. 16.*

2. *Fauces inferni divaricantes fovea erunt, Esa. 5. vers. 14.*

3. *Judicis inopinatus adventus erit laqueus, quem effugere non poterunt, Luc. 21. v. 34. Eccl. 9. v. 12. imò Diabolus ipse laqueus erit, Psal. 31. v. 3. Job. 18. vers. 6. 1. Tim. 6. v. 9. & 26. cui ut servierunt, ita cum eodem æternum cruciabuntur.*

JUDICIUM EXTREMUM EST

tempus putationis.

1682. *Cantic. 2. v. 12. Tempus putationis advenit. Hoc tempus est judicii extremi, quò palmites steriles excidentur, Joh. 15. v. 6. Ezech. 17. v. 9. lolium colligetur, Matth. 13. v. 30. arbores putres in ignem conjiciuntur, Matth. 7. v. 19. ut membra offendantia, Matth. 5. v. 29. ut solæ plantæ justitiæ remaneant, Esa. 60. v. 21. sicut palma viridis, Psal. 92. v. 3. in domo patris, Joh. 14. v. 2.*

JUDICII EXTREMI DIES.

1683. *Sophon. 1. v. 12. Duo comminatur Dominus:*

1. *Sedulam perscrutationem.*

2. *Malorum visitationem. Hæc in Judæis completa esse ad literam, extra omnem dubitationis aleam positum est: Nihilominus tamen erit simile judicium extremum, in quo*

1. *erit sedula scrutatio, & quidem per lucernas. Quæret enim Dominus electos suos, toto orbe dispersos, & in mundi hujus tenebris vagantes, colligentur enim pii, Matth. 13. v. 30. Quasi per lucernas quæ-*

Ccc 5 ret,

ret, ut mater familias drachmam, Luc. 15. v. 8. quia ibi pios consolabitur, ut mater filium, Es. 66. v. 13. lachrymasq; absterget, Apoc. 7. v. ult. Quæret etiam reprobos, eorum opera manifestando. Nihil enim occultum erit, quod non à lumine manifestetur, Eph. 5. v. 13. 1. Cor. 4. v. 5. Quæret etiam malos, ut in tenebris planè sepultos, qui sunt extrema mundi malitia, de qua Matth. 24. 2. Tim. 2.

2. Alterum est malorum cum fecibus suis concretorum *visitatio*. Mali cum fecibus concreti securi & somnolenti, de quibus 1. Theff. 5. v. 3. 2. Pet. 3. vers. 10. Matth. 24. v. 48. cum fecibus securitatis concreti & indurati, ut Moabitæ, Jer. 48. v. 11. Hi mali dicunt: Neque bonum neque malum fuit Jehovah, compactiarum illud ingeminant, 2. Petr. 3. v. 4. Hos visitabit in ira sua Dominus, 2. Theff. 1. v. 8. Caveamus ergò, ne in illorum firmus numero.

ARTICULUS III.
DE CAUSIS EFFICIENTIBUS
Judicii.
CHRISTUS REDUX LIBERATIONIS
signum.

1684. *Arcus in nubibus liberationis signum erat Noacho*, Gen. 9. v. 12. Christus in nubibus apparens longè certius signum est liberationis, ne torrentes aut aquæ Belial nos perterrefaciant, Rom. 8. vers. 23. 2. Tim. 4. v. 18. planè enim obmutescunt impii. Ideò iridem in capite gestare dicitur, Apoc. 4. 3. in signum plenissimæ reconciliationis.

CHRISTUS IN NUBE REDITURUS.

1685. Exod. 16. v. 10. *Gloria Domini in nube apparuit,*

parui, murmurantibus Israelitis contra Dominum. Ita mundo per obstinatam malitiam contra Dominum murmurante, tandem in nube vindex, 2. Theff. I. v. 9. rediturus est, Matth. 24. v. 31. Luc. 21. v. 27. Act. I. v. 11. in gloria ineffabili.

CHRISTUS IMPIOS PERDET.

1686. Gen. 19. *Egressus est sol super terram in ever-
sione Sodomorum; in cujus luce Loth egressus, Sodomo
ambulabat, v. 23. ita impii in judicio evertuntur, piis
interim sole justitiæ Christo, Mal. 4. v. 4. oriente, qui
illis in æterna vita fulgebit, Apoc. 7. v. 16. c. 21. v. 4.*

IN JUDICIO VIDEBIT DOMINUS

opera impiorum.

1687. Genes. II. v. 5. *Dominus descendit visum ma-
chinationes hominum, quas ut perspexit, linguas popu-
lorum confudit, perpetuam ignominia notam inussit:*
Ita in judicio extremo Deus ipse descendet, ut inco-
las Babel, mundi, in quo mera est confusio, visat, quo-
rum ille linguas confundet coram tribunali suo, Matt.
25. planè enim obmutescunt impii, & perpetuâ igno-
miniâ eos afficiet, 2. Theff. I. v. 9. ut Psal. 78. v. 66.

IN EXTREMO JUDICIO JUDEX

rugiet.

1688. Jer. 25. v. 30. *Dominus rugiet de judicio in
Sion, Joel. 3. v. 16. Extremum hoc est judicium, in quo
cum Dominus rugierit, omnes homines contremis-
cent; & fixo gradu, velut animalia ad rugitum leonis
consistent. Tunc cessabit rugitus leonum, paupere
in hoc mundo devorantium, Job. 4. 10. tonitru enim
Domini rugiet, Job. 37. v. 4. ipsiusq; ira, Prov. 19. v. 12.
perterrefaciet, Hos. 11. v. 10. leonem illum rugientem,
ejusque affectas, 1. Pet. 5. v. 8. Amos. 3. v. 8. homines
improbissimos.*

P II

PII MUNDUM JUDICATURI.

1689. *In folio Salomonis duodecim erant leunculi,* 1.Reg.10.v.20. In folio Christi, quod ad iudicium præparavit, duodecim erunt Apostoli, iudicantes tribus Israel, Matth.19.v.28. Luc.22.v.30. Eodem etiam in throno sedebunt pii, quando iudicium approbabit, 1. Cor.6.v.1. Ita nos insuper cœlestibus sedere fecit Christus, Apoc.3.v.21. Eph.2.v.6. Apocal.20.vers.4. ut, velut leunculi de præda (impiis subjectis) rugiamus, iusto zelo inflammati, reges, Apocal.1.v.5. & Prov.20.v.29.

IN JUDICIO EXTREMO SATANAS
damnatos abiget.

1690. *Rex Assyria Ægyptum & Æthiopiam, nudam & discalceatam abiget, maximo cum opprobrio,* Esa.40.v.4. Rex ille Assyriae Satanas est, qui captivos in iudicio abiget damnatos, quos ille in hac vita laqueis vitiorum captivavit, 2.Timoth.2.v.ult. Nudos autem abiget, quia erunt nudi, carentes veste nuptiali, quapropter ejiciuntur, Matth.22.vers.13. Hæc est nuditas, de qua Apoc.3.v.18. Discalceatos abiget, quia non erunt calceati Evangelio pacis, Eph.6.v.15. Ægyptios autem & Æthiopes abiget. Hi sunt præfracti peccatores, Jerem.13.v.23.

ARTICULUS IV.

DE PIORUM IMPIORUMQUE
in iudicio sorte.IN JUDICIO BENEDICTI
à dexteris.

1691. Psal.45.v.10. *Regina à dextris stat in auro præioso.* Consummativè hoc fiet in iudicio extremo, ubi
Eccle-

Ecclesia regina apparebit, quæ hic famula fuit. A dextris regis, quia eam Christus à dextra sua sistet, Matth. 25. v. 33. In auro autem pretioso stabit, quia per patientiam & cinesactionem, velut aurum probata fuit, Apoc. 7. v. 14. 1. Pet. 1. v. 7.

BENEDICTIO JUSTORUM
in judicio extremo.

1692. Deut. 27. v. 12. & 13. *Præceperat Moses, ut quando Israelita transissent Jordanem, populi pars quædam malediceret.* Illud præceptum imaginem habet extremi iudicii. Quando enim per desertum mundi vagati sumus, & per iudicii divini fluvium à Josua nostro Christo Jesu deducti, stabimus etiam in iudicio, & maledicemus hostibus nostris mundo, Satanæ, morti, cum illos judicabimus, 1. Cor. 6. vers. 2. & benedicemus quoque Domino, quod æternam benedictionem in ipso sumus assequuti, Matth. 25. *Venite benedicti Patris.*

IN COELO VERA ET CONSUM-
mata benedictio.

1693. *Benedixit Josua Caleb, Jos. 14. v. 13. ei, possidendum Hebron concessit.* Verum Hebron cælum est; illud possidendum nobis summus Josua & verus, Hebr. 4. v. 9. dabit, æternumque benedicet, Matth. 25. *Venite benedicti.*

Septimo benedixit Dominus tanquam Sabbathi diei: Indicaturus, ubi septimana vitæ laboriosa, plena maledictionis ob peccatum, transacta semel fuerit, sese Sabbathum æternum esse auspiciaturum, Esa. 66. v. 23. plenum benedictione consummativè duplicativè, ut Job. cap. 42. v. 12. corona velut, Psal. 7. v. 13. nec mundi sarcasmus impius locum habebit, qui extat Job. 2. v. 9. Psal. 42. v. 4.

IN

IN JUDICIO CHRISTUM IMPER-
territo vultu intueri debemus.

1694. *Rebecca pallio vultum tegebat, mox obviam fu-
tura Isaaco, Gen. 24. v. 65. At cum Ecclesia Rebecca
cœlesti Isaaco adducetur, qui eam ad nuptias vocabit,
Apoc. 19. vers. 7. non pallio vultum operiet, sed libera
facie liberatorem suum intuebitur. Est enim illa dies
liberationis, Luc. 21. v. 28. & quidem ab omni malo,
2. Tim. 4. v. 18. Gaudeamus itaque de liberatore &
sponso nostro cum Spiritu sapientiæ, plenis cum vir-
ginibus lampadibus instructi obviam ire Matth. 25. 10.
limus parati.*

JUDICIO EXTREMO PII LIBERAN- tur, mali judicantur.

1695. *Pharaone natalitia celebrante, & convivium
omnibus servis suis faciente, pincerna liberatus est, ejuſq;
caput exaltatum, pistor suspensus, Genes. 40. v. 20. Ita
tempore judicii Deus natalem mundi celebrabit, &
pios omnes liberabit, capita piorum exaltabit, ut
Psal. 27. vers. 6. Malos autem Satanæ excrucianos
committet.*

PII OBSIGNANTUR ET conservantur.

1696. *Ezech. 9. v. 3. Vir linteo amictus erat, gestans
atramentarium, notansq; in fronte eos, qui ob abomina-
tiones peccatorum gemebant.*

1. *Christus est vir ille, qui linteo amictus & veste,
cui inscriptus hic titulus: Rex regum & Dominus
dominantium, Apoc. 19. v. 16.*

2. *Gestat autem atramentarium, quia ipse proprio
sanguine inscribit libro vitæ, Dan. 12. v. 2. Apoc. 17. 8.
cap. 21. v. 27. Phil. 4. v. 3. electos suos, eosq; ob signa-
culo Spiritûs Sancti, Eph. 4. v. 30. cap. 1. v. 13. 2. Cor. 1.
v. 22.*

v.22. signaculo notitiæ suæ, 2. Tim. 2. v. 19. signaculo charitatis perpetuæ, Cant. 8. v. 6.

3. Gestat autem atramentarium in latere, quia vulnera sunt Christi atramentarium, quorum beneficio scribuntur, & quidem in fronte ei, qui non communicant malitiæ mundi, & ingemiscunt ob ultimam improbitatis fecem. Hi ergo servabuntur in extremo judicio, hos nemo lædet, angeli enim eos colligent, Matth. 13. vers. 48.

PII IN JUDICIO SALVANDI.

1797. Obadiæ v. 17. *Mons ille Zion cœlum erit, in quo erit salvatio* contra infernum, ne deglutiat, Esa. 5. v. 14. contra mortem, ne absorbeat, contra legem, ne accuset, Rom. 8. v. 1. *Domus Jacobi* sunt pii, qui in Abrahami, Jacobi, fide ædificati, Rom. 4. 3. Hi fient ignis, quia judicio velut ignis impios dissipabunt, 1. Cor. 6. v. 1. *Domus Esau* impii erunt, qui instar stipulæ, à vento indignationis Domini dissipabuntur, Psal. 1. v. 5. & in clibanum æterni ignis, Matth. 13. projicientur.

IN JUDICIO TRIUMPHUS

piorum.

1698. *Rex Basan & Sihon occursum Israelitis venientes, devicti sunt ab iisdem*, Deut. 29. v. 7. Ita Satanas & mundus, qui perpetuam nobiscum pugnam exercuerunt, devicti erunt in judicio extremo, quando omnes hostes sub pedibus capitis nostri ponentur, 1. Cor. 15. v. 27.

PII VICTORES IN CHRISTO.

1699. *Semen Rebecca possidebit portas inimicorum*, Gen. 24. vers. 60. veræ Rebeccæ Ecclesiæ semen pii sunt, qui possidebunt portas inimicorum.

1. Ad-

1. *Adversus hostes triumphando*, in ipsa cruce & calamitatibus, Rom. 8. v. 37.

2. *Amorie resurgendo*, quando nec hujus hostis portæ quiddam contra nos poterunt, ab his enim Deus nos exaltat, Psal. 9. v. 15.

3. *Hostes judicando*, quod fiet in judicio extremo, 1. Cor. 6. v. 1. & ita penitus hos expellendo inque pedum subsellium ponendo, 1. Cor. 15. Tunc consummabitur promissio, Esa. 6. v. 18. & Christus, ut verus Booz, Ruth. 3. vers. 11. Ecclesiam ita affabitur: *Intra portas urbis meæ*. Matth. 25. v. 23. *Gaudium Domini tui.*

DIABOLUS PROJECTUS in judicio.

1700. Ezech. 19. v. 9. *Leo in caveam immissus est, & Babyloniam ductus est*. Hæc ad litteram de regibus Judææ Babylonem mittendis exponenda; leo verò allegoricè est Satanas ille rugiens, 1. Petr. 5. 8. cum impiis, qui animas piorum ut leones rapiunt, Psal. 7. v. 3. Psal. 57. v. 5.

Talis leo erat Nero, 2. Tim. 4. v. 17. Hileones tandem in infernum tanquam caveam mittentur. Cavea hæc est in Babylone, hoc est, in regno Satanæ, in quo mera confusio. De hac missione Matth. 25. Apoc. 20. v. 14.

IMPII IN INFERNO COM- pescuntur.

1701. *Tyranni cum suis armis descendunt in infernum, gladiis sub capitibus suis positis, & iniquitate super ossa veniente*, Ezech. 32. v. 25. Hi sunt impii, qui cum armis injustitiæ membris suis, Rom. 6. v. 19. in infernum descendunt; Gladios autem sub capitibus reponunt. Hi omnes generis malitiam norant, quâ justus vul-

vulnerârunt. (Hûc pertinent gladii linguæ virulentæ, Psal. 42. v. 4. fraudulentæ, Psal. 55. v. 22. persecutio- nis, Luc. 2. v. 35.) quæque tunc planè cessabit. Iniquitas autem super ossa veniet, quia tremor eos invadet & stridor dentium eis erit, Matth. 8. v. 12. leo infernalis ossa eorum confringet.

IMPII COLLIGENTUR
in judicio.

1702. Esa. 24. v. 22. *Colligentur in fasciculis ad foveam.* Hic est fasciculus morientium; ad foveam enim descendent. Pii autem in fasciculo viventium erunt, 1. Sam. 25. In carcere inferni includentur.

IMPII IN ALTERA VITA PLA-
nè ignominiosi.

1703. *Quemadmodum Haman planè cecidit de pristina dignitate ob Maradochem, Judæum (confessorem):* Ita in extremo die omnes impii, ob veros Christi confessores fide & vitâ, cadent, adèd, ut optaturi sint montibus sese obrui, Apoc. 6. v. 16. Esth. 6. v. 13. Impii enim *veri Hamanes nomine:* sunt enim vastatores, destructores Domini rebelles; & *omine* vel factis paribus, infidiis, superbiâ, proditione.

IN JUDICIO IMPII AD IGNEM
damnabuntur.

1704. Ezech. 15. v. 1. seq. *Lignum vitis inutile projiciendum, & igni consecrandum.* Ligna ejusmodi impii sunt, nullos fructus ferunt, quorumque folia marcescunt, Ps. 1. v. 4. ideoque projiciendi, Matth. 13. v. 50. Apoc. 19. v. 20. Matth. 25. v. 41.

IMPII NON DOMINA-
buntur.

1705. Esa. 14. vers. 9. *Surgent de solis suis principes terra.* Quando Christus ad judicium reversus est, omnes

D d d

mnes

Omnes principes terræ surgent tanquam princeps & Domino dominantium adventante. Apoc. 17. *Defiliis autem surgent*, qui omnes ipsi subjiçientur, 1. Cor. 15. v. 27. Stabunt instar reorum, ut Act. 25. v. 10. *Sto ad tribunal Cæsaris*. Hi sunt hædi à Christo quidem rejeçti, sed tamen iudicis sui majestatem exhorrescentes, ut dæmones, Jacob. 2. vers. 19. & genua flectentes, Phil. 2. v. 10.

DAMNATORUM MERCES SPIRITUS PROCELLARUM.

1706. Psal. 11. v. 6. *Spiritus procellarum dabit eis mercedem*. Quis ille Spiritus procellarum? nisi iræ & indignationis divinæ, quæ impiorum merces erit, 2. Thess. 1. v. 8. Merces enim post messem datur; at post hanc vitam, quæ restat merces impiis, nisi, ut qui in carne seminaverunt, corruptionem de carne merent, Galat. 6. v. 8. cum Spiritum procellarum in impios effundet. Hic Spiritus est furor Domini, Jer. 30. v. 23. in quo corripiet impios, quiq; ardet usque ad inferiora inferni, Deut. 32. v. 33.

IMPII NON EFFUGIENT IUDICEM.

1707. *Aegyptiis fugientibus, aqua occurrunt*, Exod. 14. v. 27. Ita aquæ iræ divinæ, instar fluminum rapidissimorum, impios fugientes in die iudicii opprimunt. Psal. 139. v. 7. *Quo ibo à Spiritu tuo?*

PECCATA IN IUDICIO DEI EXCUSARI NON POSSUNT.

1708. *Tela araneorum non sunt in vestimentum*, Esa. 59. v. 6. Peccata hominum eorumque excusationes ejusmodi telæ sunt, quas divina justitia, velut rapidissimus ventus dissipat, in vestimentum esse non possunt,

postunt, quò nuditas peccatorum tegatur. Hoc vestimentum à Christo solo accipiendum, Apocal. 3. v. 18.

IMPII IN JUDICIO METENT
fructus suos.

1709. Job. 21. v. 8. *Semen impiorum permanet coram eis.* Hoc cum de felicitate temporali, cum de successu judicii intelligi potest, quando impiorum semen manebit, quod in carne seminaverunt, Galat. 6. v. 8. Permanebit autem coram eis, quia infelicis malitiæ seminis infelicissimi erunt fructus. Dolor corpòris externus, horror animi internus, dentium stridor, oculorum fletus, Matth. 8. v. 12. abjectio à facie Dei, quæ summam afferet anxietatem, 2. Thess. 1. v. 9. summum Væ, Ose. 9. v. 12. Pudor & confusio, Sap. 5. v. 6. Tortura æterna, Matth. 5. v. 25. & summâ metent cum tristitia, sicut pii cum júbilo, Psal. 126. metent.

IMPIOS IN JUDICIO NON
noscet Dominus.

1710. Job. 8. v. 18. *Cum absorbebit impium Dominus, negabit eum Dominus & dicet: Non novi te.* In judicio extremo impium absorbebit Dominus flumine igneo judicii sui, Dan. 7. vers. 9. & 10. inferno, qui dilatavit animam, Esa. 5. v. 14. morte æternâ, quâ cruciabantur, Apoc. 19. v. 2. Negabit eum Dominus, utpote qui Dominum prius vitâ malâ, Tit. 1. vers. 16. & omisâ confessione negabit, Non noscet eum gratiofo vultus sui lumine, Matth. 7. v. 22.

IMPIORUM OPERA DEUS
manifestabit.

1711. 2. Sam. 12. v. 12. *Tu fecisti in abscondito: Ego faciam in conspectu solis:* ita Deus in conspectu solis,
Ddd 2 ab-

abscondita opera, Sir. 23. v. 28. manifestabit, 1. Cor. 4. v. 5. quæ in occulto impius patravit.

IN JUDICIO EXTREMO SERA
pœnitentia.

1712. *Benjamita prælio Israelitis intentato, urbes egressi, animadvertunt sero fumum ex sua urbis incendio cœlum petere, Israelitasq; eam occupasse,* Jud. 20. v. 40. Ita in iudicio extremo, cum impii extremum furorem in pios exercebunt, & Satanas, Apoc. 12. v. 14. videbunt de civitatis suæ incendio oriri fumum. Civitas ipsorum infernus est, (sicut piorum cœlum. Apoc. 12. v. 1. ex eo fumum progredientem videbunt; Apoc. 14. v. 11. Pii veram civitatem, Hebr. 13. v. 14. occupabunt.

IMPII IN JUDICIO.

1713. *Sunt vitulus saginatus,* Jer. 46. v. 21. seq. hoc de Ægyptiis dicitur, qui à Nebucadnezare mox mactandi erant, & vastandi. Tales sunt impii in iudicio extremo, qui saginati felicitate temporali, Jer. 12. v. 2. 3. Habac. 1. v. 13. Psal. 57. Jac. 5. v. 4. 5. tandem mactantur æternis suppliciis, Psal. 49. v. 15. Hinc illud Væ, Luc. 6. v. 25.

E SEPULCHRO PROJICIERIS,

Esa. 14. v. 20.

1714. *Hoc vaticinium extremam Babyloniorum vastationem describit, quâ fieri assolet, ut corpora inhumata è sepulchris eruantur, proculcentur.* Spirituali sensu ad statum damnatorum applicari potest, quorum corpora rediviva è sepulchris protrahentur; quibuscum, si ex voto agere liceret, mallent illi nunquam resurgere, & coram tribunali comparere. Idco protrahentur; A malignis autem spiritibus proculcabunt.

cabuntur. Quemadmodum enim Christus cum piis Satanam scabellum pedum ponet, 2. Cor. 15. v. 27. ita Satanas sibi impios scabellum pedum.

IMPII SUMMA AFFICIUNTUR TRISTITIA, cum gloriosa Dei inhabitatione destituuntur.

1715. *Mirum in modum lamentabatur mater Tobia, cum ille peregrè abesset*, Tob. 5. v. 23. cap. 10. v. 4. Multò magis lamentabuntur impii in inferno, cum Christus ab iis discesserit: *Va, cum discessero ab iis!* Ose. 9. v. 12.

SORS IMPIORUM IN JUDICIO.

1716. Job. 5. v. 4. *Filii (impii) longè erunt à salute, & conerentur in portâ, & non erit, qui eruat.* 1. Impii in iudicio longè erunt à salute. *Discedite à me*, Matth. 25. vers. 41. Hoc dixit, solus qui est salus, Act. 4. v. 12. Erunt à salute longè, quorum cor à Deo fuit longè, Matth. 15. v. 8.

2. *In porta conerentur*: 1. Porta pro iudicio per metonymiam, ut aliàs: ita impii in iudicio extremo, Psal. 1. v. 5. conerentur plagis duplicibus. 2. *In porta conerentur*, ut verè increduli illi, non credentes benedictionem, civitati Dei in altera vita superventuram, ut allegoricè applicari potest, ex 2. Reg. 7. 20. Impii enim, ut eques ille, non habentes fidem spiritualem benedictionem promittenti in Christo, temporalem anteponunt, ideoque conerentur. 3. *In porta conerentur*, quia civitatem sanctam non ingrediuntur, Matth. 15. v. 21. ejiciuntur, Matth. 22. vers. 13. 4. *In porta conerentur*, quia publica ignominix & decoris que probrosissimi notâ inurentur, *Discedite maledicti*, Matth. 25. v. 41.

3. *Nemo erit, qui eruat*; Non Deus, qui damnat: non angeli boni, qui expellunt; non mali, qui malorum malis gratulantur. Non creaturæ aliæ, quæ omnes in necem impiorum conspirabunt, quorum vanitatis servire coactæ sunt, Rom. 8. v. 14.

SORS EADEM IMPIORUM.

1717. Ex Hiob. 18. v. 15. 16. *Spargetur sulphur super tabernaculum impii, &c.* Sulphur I. notat æternas pœnas, Apoc. 20. vers. 10. 15. hoc sulphur accendet ira Dei, Esa. 30. v. 33. Conf. infra de inferno, alleg. II. cap. ult.

2. Peccati foetorem & graveolentiam, quæ est instar sulphuris. *Infrà radices arefcunt*, quia in arena fixas habent impii, arenâ rerum terrenarum, quæ solidum negant suis arboribus nutrimentum & succum. Radices illæ notant vanam fiduciam, Luc. 12. v. 17. 20. Imò nullæ sunt impiis radices, ideò arefcunt, Marc. 4. v. 6. Hiob. 17. v. 9. *Messis demetetur*. Omnes enim impiorum fructus colligentur ad combustionem, demtentur à falce iræ Dei. *Memoria ejus peribit*. Impiorum enim in altera vita nulla erit memoria, nulla eis gratia, Luc. 16. vers. 31. aut talis impiorum memoria, qualis Sodomitarum, inhonesta, probrosa, Ezech. 16. v. 49.

ARTICULUS V.

DE FORMALIBUS EXTREMI

Judicii.

CHRISTI COMPELLATIO

amica in iudicio ad justos.

1718. Cant. 2. v. 10. Duo sunt, quæ Christus Ecclesiæ proponit:

1. Propositio: *Surge dicit. Quod tunc fiet, quando voce suâ pios excitabit*, Joh. 5. v. 28.

2. Con-

2. Confirmatio: I. *Ab hyemis transitione.* Hæc est hyems hujus vitæ, plena calamitatibus. V. Vita hyems.

2. *Imbris recessione.* Hic est multarum lachrymarum & planctuum, qui cessabunt, Esa. 35. v. 10. cap. 51. v. 11. Domino lachrymas abstergente, Apoc. 7. v. 17. & instar matris consolante, Esa. 33. v. 13.

3. *Veris appropinquatione,* quia in altero seculo vera ætas erit, flores apparebunt, plantæ illæ vigebunt in cælis, de quibus Esa. 60. v. 21.

CHRISTUS FRATRES ALLO- quitur.

1719. 2. Sam. 19. v. 12. *David senioribus Israel: Vos estis fratres mei, & os meum.* Amica hæc erat Davidis compellatio, longè blandior erit illa in extremo die compellatio, cum nos fratres suos accipiet Christus. Evam post somnum agnoscebat Adamus uxorem, & os ex offibus propria: ita post mortis somnum nostrum in resuscitatione fratres, & Domini os agnoscemur.

CHRISTUS PROBAT SUOS in judicio.

1720. *Aquila pullos suos probat ad solem, quem si intueri possunt, satis adulti censentur:* ita Christus suos electos in judicio probatum ducet, cum illum imperterriti poterunt intueri: ad hunc intuitum requiritur fidei oculus, sine quo nemo Christum videre, nemo ei placere potest, Rom. 14. v. ult.

CHRISTUS IN JUDICIO EXTREMO piis erit petra dividens.

1721. 1. Sam. 23. v. 26. 28. *David in modum corona cinctus erat à Saule; ejusq; viris, ita ut evadendi spem omnem abjecisset. Verum Saul desistere coactus est à per-*

Ddd 4 secu-

secutione Davidis, quia Philistini incurſionem in terram fecerant. In hoc mundo cinſi ſumus:

1. Ab infernali Saule ejuſque viris, 1. Petr. 5. v. 8.
2. Et quidem in modum coronæ; quia pugnant contra nos à dextris, ſiniſtris, antè, retrò. Confer. 2. Cor. 6. v. 7. Pſal. 118. v. 11. 12. Pſal. 3. v. 1.
3. Comites & viri Satanæ ſunt filii Belial, qui nos undiquaque in anguſtias conſiſciunt: quæ, cum maxime temporibus extremum præceſſuris iudicium cumulabuntur, Dan. 12. v. 1. tandem die ultimo nos liberatum veniet Dominus, ſuiſque; erit vera *petra dividens*, cum frumentum à zizaniis; hædos ab agnis discrimi- nabit, Matth. 25. v. 33. toties diſiſionem illam anhelantibus; cum Paulo, Phil. 1. v. 23. 1. Tim. 4. v. 6. ex oriente verâ ſtellâ huius vitæ noctem à die futurâ diſtingturâ, à Chriſto ſcilicet.

JUDICIUM IMPIORUM publicum.

1722. *E regione candelabri ſcripta eſt de Beſſazeris futuro interitu ſententia*, Dan. 5. v. 5. Ita manifeſta erit, & velut è regione candelabri ſcripta impiorum damnatio, in die iudicii. Scripta in corde, Apoc. 6. verſ. 16. Scripta in nube, majeſtatis illius tremendæ Domini prænunciâ.

IN JUDICIO OMNIA NUDA- buntur.

1723. *In die iudicii Dominus terram nudabit*, Eſa. 24. v. 1. Ad literam de Politicæ Judaicæ excidio, iudicium quoque Domino adminiſtrante.

1. *Terra nudabitur incolis, piis cælo, impiis inferno adſcriptis.*
2. *Cordium cognitiones nudabuntur*, 1. Cor. 4. v. 5. omnia facta, Eccl. 12. v. 14.

3. *Sum-*

3. *Summa*: Omnia abdita & abstrusa nudabuntur. Nudabitur hypocrisis, quæ aliàs in hac vita fulgere videtur.

IMPII à PIIS IN JUDICIO
discernentur.

1724. *Flamma ignis partes animalium ab Abrahamo oblatas divisit, easdemq; transiit, Gen. 15. v. 17.*

1. Hic est ignis divinæ omniscientiæ, quæ sole lucidior est, Sir. 23. v. 28. quæque Dominus hædos ab ovibus in decretorio illo die sequestrabit.

2. Hic ignis est divinæ justitiæ, quæ scorias ab auro separabit, pios ab impiis.

MUNDI CONFLAGRATIO
& interitus

1725. Exemplo civitatis Hiericho adumbratur, Jos. 6.

1. Hiericho reclusa erat Josuæ. Christo reclusus est mundus, non patet ei, quia portas non aperit ei, ut Domino gloriæ, Psalm. 24. v. 9. Clausus est mundus Spiritui Sancto, quem non cepit, quia verbum Dei non capit, Job. 14. v. 17. Israelitis quoque clausus est mundus, hoc est, fidelibus, quibus mundus est exilium, carcer.

2. Hiericho in manus Josuæ tradita dicitur, & Israelitis, v. 2. Christo mundus datus est, ut judicet illum, qui noluit credere, Joh. 3. v. 18. & fidelibus, ut judicent, 1. Cor. 6. v. 1. 2.

3. Circumambulant Hiericho sacerdotes: ita ministri mundi pomœria circumambulant sex diebus, h. e. durante regno gratiæ, quod abolebit Dominus septimo die, h. e. Sabbatho illo magno æternæ vitæ, 1. Cor. 15. v. 24.

4. Corruunt muri Hiericho tubarum sono : Ita mundus corruet, cum Christus se patefecerit tubarum angelicarum sono, 1. Thess. 4. v. 16.

5. Sola Rahab servatur, Jos. 6. v. 23. Soli fideles in die iudicii servabuntur.

IN JUDICIO EXTREMO COELI complicabuntur.

1726. Esa. 34. v. 4. *Militia cælorum tabescit, & complicabuntur sicut liber, cæli, &c. Inebriatus est gladius meus in cælo, & descendet super Idumeum.*

1. *Militia cælorum*, stellas & quicquid est luminarium, significat, quæ tabescunt, cum peribunt, Psal. 102. v. 27. igni liquefcent, 2. Petr. 3. v. 7. Complicabuntur sicut liber; tota enim cæli machina instar libri fuit, omnipotentiam, justitiam, bonitatem creatoris testantis, Act. 14. v. 14. sed tunc complicabitur, quia non amplius sinet solem exoriri Dominus super malos; quos perpetuis cruciabit tenebris.

2. *In cælo autem inebriatus est* ultrix ille gladius, quia decretum iudicii ex immutabili justitia divina dependet, 2. Thess. 1. v. 6. Rom. 3. vers. 6. quæ ex cælo solum revelatur, Rom. 1. v. 8.

3. *Inebriatus autem est*, quia sanguine impiorum circumfluet. Hi sunt Idumæi, rubri sanguinibus delictorum & piorum, quorum vox ultrices has flammæ jam pridem impetravit, Apoc. 6. v. 10. patientia Dei sustulit, prolongavit, Rom. 2. v. 4. 2. Petr. 3. v. 9.

DIES JUDICII EST DIES liberationis.

1727. *Hâc die exul Adam, & cum eo posteri pii, paradiisum rursus ingredientur, arca Ecclesia portus continget. Peregrinationis nostræ finis erit, captivitas nostræ solvetur ex Ægypto mundi & Sodoma.* 2. Petr. 2. 8.

Ve-

Verus Josua nos introducet in terram promissionis, Hebr. 4. v. 9. liberationem inter nos & impios statuet, hos vermibus cruciando, Esa. 66. 24. illos ad regnum 2. Theff. 1. v. 18. perducendo, ex omnibus anxietatibus liberando, Psal. 25. captivitatem Babylon solvendo, Psal. 137. v. 1. 2.

POST JUDICIUM TEMPUS NON
erit resipiscendi.

1728. *Angelus juravit per viventem, posthac non fore tempora*, Apoc. 10. vers. 6. Ita jurat Deus, se nolle mortem peccatoris, & jurat, non amplius fore tempus, cum toties inculcat, modò tempus acceptum salutis que diem illuxisse, 2. Cor. 6. v. 2. Jurant idem ministri angeli Dei. Tempus autem pœnitendi post judicium non erit, sicut illud exemplum Epulonis docuit, Luc. 16.

IN DIE JUDICII CATARACTÆ
cœli aperientur.

1729. *Gen. 7. v. 11. Dominus excisurus mundum, catarractas cœli, quas longanimitas clauserat, aperuit, inq. impietatem mundi aquas dilu. vii. depluit*: ita in judicio extremo catarractas cœli aperiet, quas longanimitas ejus ocluserat, 2. Petr. 3. 9. & sulphur picemq; depluet, ad perdendum impios, 2. Theff. 1. v. 8.

JUDICIUM EXTREMUM.

1730. *In valle Josaphat omnes gentes judicaturus esse dicitur Dominus*, Joel. 3. vers. 2. Mundus est vallis illa Christi, veri Josaphati, in quam ille de monte cœli prospicit, Psal. 33. v. 13. in qua ille mundum judicaturus est, Act. 17. v. 31.

IN JUDICIO BONI COL-
ligentur.

1731. *Joseph frumenta collegit in horrea*, Genes. 41. v. 49.

v.49. cœlestis Joseph Christus est, qui verum frumentum in horrea colliget, Matth.3.v.12. cap.13. vers.30. Luc.3.v.17. Hoc frumentum sunt pii: Lolium & zizania sunt impii.

JUDICIUM EXTREMUM expeditissimum.

1732. *Rota solii judicialis fuerunt instar ignis ardentis*, Ezech.1.v.16. Alæ significant judicii divini

1. *Velocitatem*. Sicut enim fulgur exit ab oriente, & subito apparet usque in occidentem: ita quoque erit adventus, Matth.24.v.27.

2. *Expeditam promptitudinem*. Rotarum enim beneficium currus quaquâ versum verti possunt: ita judicium Dei omni loco expeditissimum erit, nemo illud effugiet.

3. *Terrorem & majestatem*. Ita Christus Judex flammis igneis incutiet malis terrorem, 2. Thess.1. v.8. & majestatem legis transgressoribus patefaciet. Hinc ipse Plato ex peregrinatione Ægyptiaca, forsan illud de curru Dei igneo habet, quo eum in cœlo vehi scribit.

JUDICIUM EXTREMUM.

1733. *Vesperâ Angeli Sodomam venerunt*, Gen. 19. v.1. Angeli judicii extremi executores, Matth.13.40. Apoc.14.v.15. Joel.3. vers.13. vesperâ mundi, hoc est, ultimis diebus illis, quibus impiis erit vespera:

1. *Ob scelerum*, Psal.30.v.6.

2. *Ob ululatum*, Psal.59.v.7.

3. *Ob subitanam messionem*, Psal.90. v.6. *graminis scilicet*, Matth.6.v.30. Hanc mundi vesperam expectant pii. Ad Sodomam venient, quæ mundus est. Vide, Mundus est Sodoma.

JUDICIUM TERRIBILE.

1734. Genes. 19. Triste incendium Pentapoleos: longè tristius mundi incendium universale, 2. Pet. 3. v. 12. *cæli ardentés solventur: qui Sodomæorum malitiam ad vivum exscripsit, ardebit. Fratres Josephum proregem Egypti videntes, ne verbum quidem efferre potuerunt, Gen. 45, 3.* Ita etiam in judicio fiet impiis, quorum os obturabitur, qui Christum in membris persecuti sunt.

OMNIA IN JUDICIO EXTREMO NUDA.

1735. *Mare nudabitur, quando reddet mortuos suos: & infernus, Apoc. 20. v. 13.* Nuditas spiritualis impiorum ibi in aprica luce ponetur, quando veste nuptiali carentes cum sponso ad nuptias intrare non poterunt, Matth. 22. v. 12. Nuda malorum & aperta consilia, 1. Cor. 4. v. 5. Nuda erit terra, cujus incolæ aut cæli civibus, aut inferni adscribentur mancipiis, ut suprâ 1723.

JUDICII DIVINI HORRIBILITAS.

1736. 1. *Propter diei qualitatem.* Erit enim judicium Domini dies iræ, tribulationis, angustiarum, qui illâ planè exardescet, Deut. 4. v. 24. ista conspicua, in impiis fiet, 2. Thess. 1. v. 9. hæc intolerabilis erit, Apoc. 6. vers. 16.

2. *Judicis inexorabilitatem & severitatem.* Inexorabilis enim erit ob negatam veniam, quæ solum hoc vitæ tempore patuit, nulla excusatio valebit, Matth. 7. v. 22. nulla erit Abigail, quæ iram exardescentem mitigare possit, aut declinare, ut 1. Sam. 25. v. 17. 2. Cor. 6. vers. 2. *Severus, quia impios accusabit, ut Nabalem David: verè frustra servari omnia hujus in deserto.* Ita
Deus

Deus conqueretur te frustra angelis suis corporalibus ministris verbi & spiritualibus, omnia malorum in deserto mundi servasse; illos tamen non respuisse, quia scilicet gratiam Dei in vanum acceperint, 2. Corinth. 6. v. 1.

3. *Majestatem*, quæ passim describitur, Matth. 25. 2. Thess. 1. v. 9. Mosis de monte descendentis, splendorem & majestatem in facie ferre non poterant Israelitæ, Exod. 34. v. 29. operculû opus erat: Multò minus impii majestatem Dei ad judicium venientis perferre poterunt, omni operculo carebunt.

4. *Pœnarum aternitatem*, Matth. 12. v. 36.

5. *Examiniis rigorem*, Conf. alleg. seq.

6. *Confusionem*, quæ summa & maxima erit impiis, à facie Dei rejectis, è domo nuptiarum spiritualium ejectis, Matth. 22. v. 12. ex nova illa Jerusalem & visione pacis, Apoc. 22. v. 15. Pii interim cœlo adscriptis, perpetuisq; circumfluentibus delitiis, Sap. 5. v. 1. 2.

JUDICIUM EXTREMUM QUALE ET
quomodo cum humano congruat, discrepetque ab eodem.

1737. *Judicati sunt mortui*, Apoc. 20. v. 12. *secundum scripturam in libris, secundum opera eorum.*

1. *Ob personas*, eorumque numerum, qui ad judicium requiruntur. Judicium enim actus legitimus est trium personarum: Judicis, actoris, rei: si factum negetur, quarta persona additur, testis, quo nomine etiam instrumenta aliaque argumenta veniunt, quibus factum probatur: ita in judicio

1. *Actor* est Moses, Diabolus, Joh. 5. v. 45. Diaboli vox erit: *Judica illum meum esse per culpam, qui sprevit tuam longanimitatem gratiam!*

2. *Judex* Christus erit; pii cum eo.

3. *Res*

3. *Rei*, omnes damnati.

4. *Testes* erunt *ve* externi, Angeli, creaturæ; *Inter-*
ni, ipsa conscientia. Argumenta erunt ipsa peccata &
mala opera, quæ in lucem proferentur.

2. *Ob convenientiam actuum*. In iudicio actus
principes sunt:

1. *Citatio*, quæ vel *monitoria*, *præceptor*ia, *perem-*
ptoria. Talis citatio quoque in iudicio extremo, in
quo conjungentur unâ vice hæ citationes, quando
noluerunt impii in hac vita audire *monitorias* ad *pœ-*
nitentiam citationes, Luc. 16. v. 26. 28.

2. *Examinatio*, cujus *objectum personale* sunt ipsi
rei. *Objectum reale* sunt:

1. *Bona commissa*, eaque cum animæ, tum corpo-
ris, bona spiritualia, corporalia.

2. *Bona omissa*, quorum respectu triplex erit *exa-*
minatio.

1. Quod non fecerint bona, Matth. 23. v. 23. *Hæc*
facienda, nec illa ommittenda.

2. Quod non multiplicaverint, Joh. 15. v. 25. Apoc.
22. v. 12.

3. Quod non continuaverint & constantes in bo-
no fuerint, Luc. 17. vers. 32. Luc. 9. vers. 62. Hebr. 11.
v. 36. 38.

3. *Mala commissa*, quorsum omnia peccata.

4. *Tempus amissum gratiæ* scilicet & *veniæ*, Rom.
13. v. 11. 2. Cor. 6. v. 2. Gal. 6. v. 10. Eph. 5. 16. Itaque
tunc non invenient gratiam, cum indigerint gratiâ,
quia non acceperunt in tempore ad gratiam, Hebr. 4.
vers. 16.

3. *Convictio* examinatorum per instrumenta illa
omni exceptione majora, contra. Fructus arguent
arborem: Confundentur ibi rei.

4. *Sen-*

4. *Sententia immutabilis prolatio*: Immutabilis erit sententia, quam non declinabunt impii:

1. Per appellationem, non enim datur iudex superior.

2. Non per supplicationem: Supplicandi enim tempus non erit amplius. Hodie enim est dies salutis, 2. Cor. 6. v. 2. Apoc. 10. v. 6. Porta clausa erit: frustra pulsabunt eam stultæ virgines, Matth. 25. v. 12.

3. Non per negatam facti evidentiam, conscientia, quæ accusabit, in luce publica, quæ manifestabit, 1. Cor. 4. v. 5.

4. Non per falsi querelam: quasi iudex per falsos testes circumventus sit. Iudex enim omniscius est, omniscipiens, verax.

DIES JUDICII, DIES DISTINCTIONIS.

1738. *Primâ die JEHOVAH lucem à tenebris distinctit*, Gen. 1. v. 4. Prima dies illa dies iudicii, prima sanè piorum dies, quia sol illis plenè orietur: reliquum vitæ temporis nox solùm laboriosa fuit, Job. 7. vers. 3. prima dies impiorum; præteritum enim vitæ tempus in tenebris, ignorantis transegerunt, die autem iudicii serò agnoscent insipientiam, Sap. 5. vers. 1. prima dies tristitiæ, anxietatis, Apoc. 6. v. 16. Transactæ vitæ dies lætitiæ dies fuerunt, Luc. 16. v. 25. Distinguet quoque hâc die Christus hædos ab agnis, & agnos à lupis, Matth. 25. hoc est, filios lucis & dei, à filiis tenebrarum & noctis, 1. Thess. 5. v. 4. 5.

IDEM IN IRIDE ADUMBRATUM.

1739. Arcus cœlestis purpureo & cæruleo colore constat: Gen. 9. v. 13. Purpureus ille mundi confla-

gra-

grationem : caruleus diluvium indicat. D. Luth. in
Genf. 1.

ADVENTUS DOMINI TERRI-
bilis ad iudicium.

1740. Exod. 13, 21. *Dominus Israelitas per diem praecedebat in columna nubis : per noctem in columna ignis :* Regnum Christi gratiae in nube & nubilum nobis videtur, quo nos ducit in die hujus vitae : regnum Christi gloriae, quod à catholico iudicio auspicabitur, erit in columna ignis, ad hostium nostrorum terrorem & discriminationem : Ut enim distinguebat columna nubis Israelitas ab Ægyptiis Exod. 14. vers. 20. ita inter pios impiosque maxima erit distinctio, Luc. 16. v. 26.

TUBA DOMINI.

1741. Levit. 25. v. 10. *Annus Jubilæus* tubâ denuntiabatur, quo libertatem & amissas possessiones recuperabant Judæi ; Iudicium extremum nobis adfert annum verum jubilæum, quo recuperamus veram libertatem filiorum Dei, Rom. 8. v. 21. & amissam cœli possessionem ; ille annus in voce tubæ per Archangelum annunciandus est, 1. Theff. 4. v. 16.

CHRISTUS STANS MEDIUS INTER
vivos mortuosque.

1742. Num. 16. vers. 48. *Aaron inter vivos mortuosque stetit Pontifex.* In iudicio extremo Christus stabit inter vivos & mortuos corporaliter : multos enim vivos deprehendet illa dies ; & spiritualiter : Vivi enim erunt resurrectionis ad vitam participes : Mortui, in quos mors secunda illa dominabitur, Apocal. 10. v. 14.

E c c

JU-

JUDICIUM EXTREMUM DIES
vindictæ.

1743. 1.Reg.2.v.8. *David Salomonem instituit de vindicta ab hostibus sumenda*: ita omne judicium pater filio dedit, Joh.5. ut hostes omnes aboleat, & vindictam de iisumat, 1.Cor.15.verf.24. 1.Theff.1.v.8.

JUDICIUM EXTREMUM
ejus majestas.

1744. *In throno Salomonis regio adumbrata, cujus mentio* 1.Reg.10. 2.Chron.9.

1. *Altus* ob regis majestatem.
2. *Eburneus*, ob judicii puritatem sinceritatemque.
3. *Aureus*, ob divinitatem, & justitiæ rigiditatem.
4. *Sex gradus* notant sex sententias in judicio promulgandas, Matth.25. *Efurii, atque hospes, nudusque, in morbis languens*. Vel sex gradus sex mundi millenarios.

5. *Dua manus*, justitiam & misericordiam, vel duas naturas Christi.

6. *Duodecim leunculi* sunt duodecim Apostoli.

JUDICII TYPUS

1745. *In Elia, qui sedens in monte ignem de cælo descendere faciebat, viros illos cum duce consumentem*, 2.Reg.1.v.10. Sedebit Christus in die judicii, in monte cæli conspicuus iudex, ultrices flammæ demittet super capita impiorum.

JUDICII DIES EST DIES
ventilationis.

1746. Matth.3. v.11. *Ventilabrum in manu Christi*, qui purgabit aream suam & congregabit triticum in horreum suum; paleas autem comburet igni inextinguibili. Triturationis ergò dies est judicii dies;
Tri-

DE JUDICIO EXTREMO. 603

Triturantur in ea homines, qui ex æquo, ut lolium & triticum alebantur, in eodem ecclesiæ agro, tunc discriminantur per ventilabrum Christi, quæ est ipsius omniscientia. Hanc ventilationem tria consequuntur. 1. Areæ purgatio. 2. Tritici congregatio. 3. Lolii conflagratio.

IMPIORUM DISCRETIO
in judicio.

1747. *Extra septa templi occisa est Athalia*, 2. Reg. II. v. 16. Ita Ecclesia malignantium in judicio extremo extra Ecclesiam piorum occidetur, cum ad mortem æternam damnabitur. *Foràs egrediebantur Ægyptii*, Gen. 45. cum Josephus fratribus se patefaceret: ita in judicio extremo impii foràs projicientur, Luc. 13. v. 28. Apoc. 22. v. 15.

CHRISTI MAJESTAS
in judicio.

1749. Apoc. I. v. 14. 15. 1. *Oculi flammantes* notant infallibilem omniscientiam.

2. *Gladius* $\sigma\iota\sigma\mu\theta$ animam corpusque perdendi potentiam, Matth. 10. v. 28. & utramque in pios impiosque dictam sententiam: **ITE, VENITE!** qui hæc dissecabuntur tanquam gladio, ut genuini & spurii liberi, quos distinguet gladius, ut 1. Reg. 3. v. 26.

3. *Pedes ignei* rigidam explorationem & examinationem.

Apoc. 19. v. 11. Visio majestatis filii Dei ad judicium redituri exprimitur.

1. *Cælum apertum* notat judicii revelationem, quod aliàs hoc nomine appellatur, *revelationis*, scilicet, 1. Cor. 1. v. 7. 2. Thess. 1. v. 7. 1. Petr. 1. v. 7. cap. 4. v. 13. & *manifestationis*, Coloss. 3. v. 4.

2. *Equus candidus* judicis sinceritatem & pacis

Ecc 2 nun-

nuncium, qui fideles beat; non pallidus est, qui mortem notat; non ruber, qui bellum.

3. *Oculi flammantes*; Vid. supr. alleg. 29. v. 1. Aliàs quoque terribilitatem lucis, qua impios terrebit, significare possunt; & sententiæ, instar flammæ impios comburent.

4. *Multa corona* sunt multa piorum præmia, quæ conferet iisdem, imponetque omnibus diligentibus apparitionem ipsius, 2. Tim. 4. v. 8.

5. *Vestis sanguine aspersa* vindictam seriam, quam de sanguine suorum effuso repetet, de sanguine suo ipsius spreto, contempto.

6. *Comitatus* v. 14. notat angelos & pios, albis infessuros equis, qui notant:

1. *Innocentiã participationem* ex eo, qui innocentia candidissimus est, Apocal. 1. v. 14. quique peccata nostra, sicut lanam, candida facit, Esa. 1. vers. 18. Psal. 51. v. 9.

2. *Latitiã plenam ambulationem*, in altera vita, quam notat phrasis illa, in vestibus candidis ambulare, Apoc. 3. v. 18.

3. *Fidei indumentum*, quo indutos oportet esse omnes pios, ex Apoc. 3. v. 18.

4. *Summam gloriam*, qualis electis competit, regibus in altera vita, ut Josephus vestibus candidis induebatur, Gen. 41. v. 42.

5. *Potestatem judicariam & sinceritatem*, cujus respectu Thronus ille judicarius candidus esse dicitur. Apocal. 20. v. 11. Judicabunt autem pii quoque **COMPROBATIVE**, 1. Cor. 6. v. 3. & candidè.